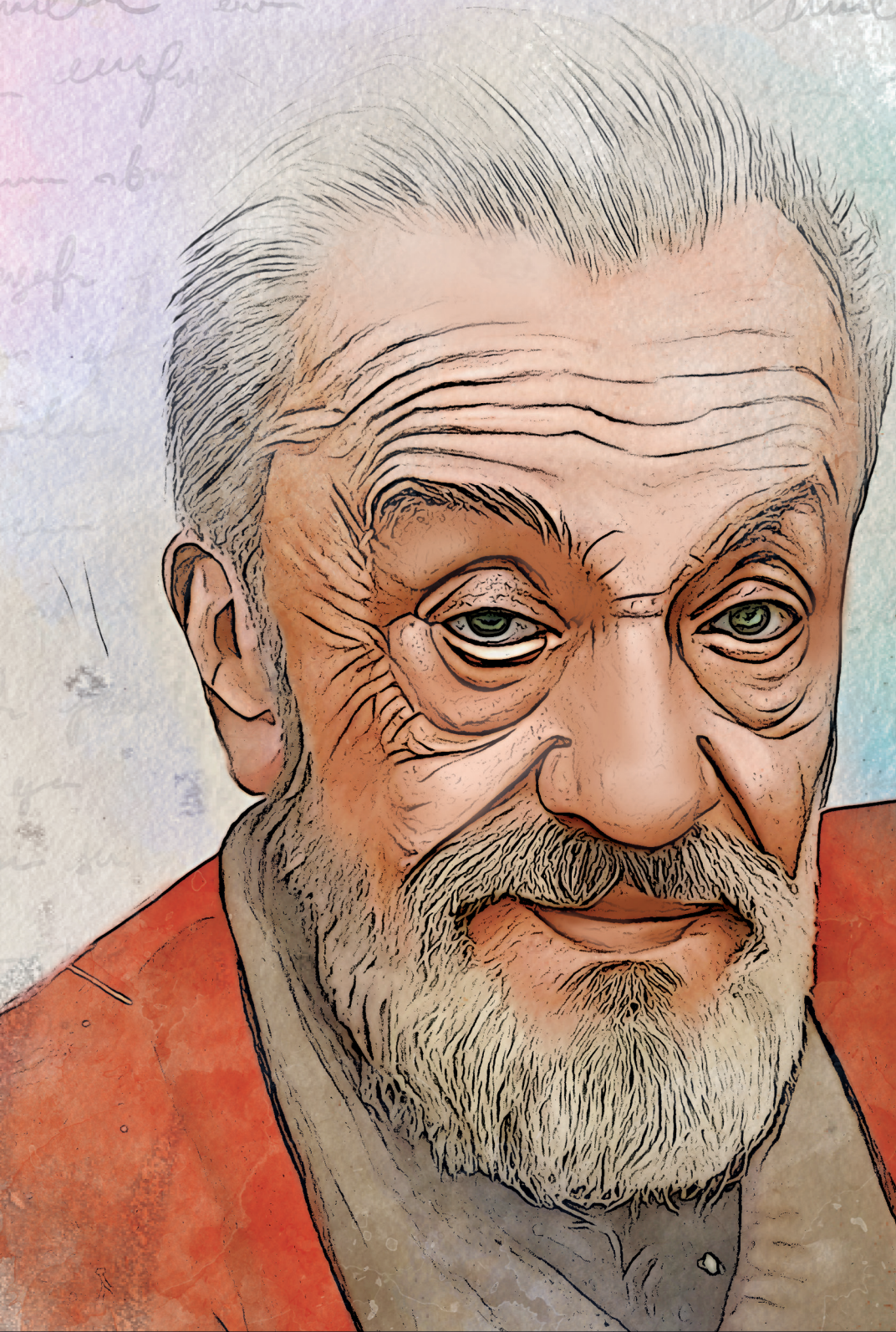

SAYI:20 MAYIS 2025

MUVAKKİT

Aylık Kültür Sanat ve Edebiyat Dergisi

“AĞLAYABİLSEYDİNİZ,
ANLAYABİLİRDİNİZ”

Necip Fazıl

ZAMANIN ŞAİRİ: YAHYA KEMAL BEYATLI / **FATMA TECİRLİ** - TÜRK ŞİİRİNİN 'ÜSTAD'I: NECİP FAZIL KISAKÜREK / **ESRA M.ÇETİN** -
TARİHTE BUGÜN - TÜRK MÜZİĞİNİN USTA ELLERİ: TANBÜRÎ CEMİL BEY / **ESRA MOLLA ÇETİN** - SATIR ARASINDA BİR ÖMÜR:
İSMET KÜR / **TAYYİBE DUYGU SAÇAR** - GUERNİCA: SAVAŞIN SESSİZ ÇIĞLIĞI / **FATMA TECİRLİ** - KUZGUNKARA: İÇSEL DÜNYANIN
DERİNLİKLERİNE YOLCULUK / **ARİFE SALMAN** - 1944: TARİHSEL BİR ACININ MELODİSİ / **HİHAL GÜRSOY**

İÇİNDEKİLER

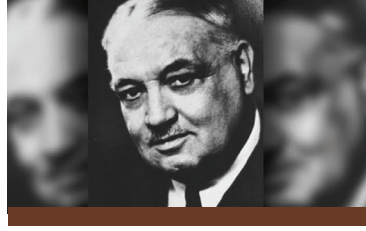
MAYIS 2025
SAYI: 20
AYLIK KÜLTÜR SANAT
VE EDEBİYAT DERGİSİ
Aylık süreli yayın

Yayın Sahibi:
ASTRO MEDYA
Yazı İşleri Müdürü
Esra Molla Çetin
Tasarım
Esra Molla Çetin
Dilek Gün
Funda Öztürk
Muhabir
Dilek Gün
Editörler

Arife Salman
Dilan Çetinkaya
Fatma Tecirli
T. Duygu Saçar
İrem Nisa Bilgiç

Adres:
Yeni İstanbul Caddesi Kosova Mahallesi
228/B Selçuklu / KONYA 42100
İletişim:
0(332) 408 24 55
iletisim@muvakkitdergisi.com
Basım yeri:
KONMATSAN OFSET MATBAA AMBALAJ
Fevzi Çakmak Mah. Gülistan Cad. 120 P
Karatay/KONYA - Tel: 05373725742

MUVAKKİT dergisindeki
tüm yazı ve çizimlerin
yayın hakkı saklıdır.

03

ZAMANIN ŞAİRİ: YAHYA KEMAL BEYATLI

Yahya Kemal, zamanın dışına taşan bir şairdir; geçmişin ihtişamını geleceğe taşıyan bir köprü, kaybolmakta olan bir kültürün son büyük anlatıcısıdır.

07

TÜRK ŞİİRİNİN ÜSTADİ: NECİP FAZIL KISAKÜREK

Türk edebiyatında kendine özgü yeri olan büyük şairlerden biridir Necip Fazıl... Türk Edebiyatının şiir, tiyatro, roman gibi farklı alanlarında başarılı eserler vermiş bir isimdir.

13

TÜRK MÜZİĞİNİN USTA ELLERİ: TANBÛRÎ CEMİL BEY

Tanbûrî Cemil bey, tek başına halka açık konser veren ilk Türk musikisi sanatkarı olarak tarihe adını yazdırdı.

15

SATIR ARASINDA BİR ÖMÜR: İSMET KÜR

Cumhuriyetin ışığında büyüttü kelimelerini ve her satırında yeniden doğdu bir nesil. İsmet Kür, zamana sığmayan bir ömrün satırlara düşen izidir.

17

GUERNİCA: SAVAŞIN SESSİZ ÇIĞLIĞI

Picasso'nun Guernica tablosu, savaşın evrensel acısını ve insanlık tarihindeki travmaları renklerden arınmış bir dilde anlatan güçlü bir başkaldırı olarak sessizliğin içindeki çığlığı duyuruyor.

21

1944: TARİHSEL BİR ACININ MELODİSİ

Bir şarkı, unutulmuş bir trajediyi hatırlatabilir mi? Bir melodi, bir halkın acısını ve direnişini dünyaya duyurabilir mi?

Editörden... Editörden...

Sonsuza Varmak...

Bir gençlik, bir gençlik, bir gençlik...

“Zaman bendedir ve mekân bana emanettir!” şuurunda bir gençlik...

Devlet ve milletin 7 asırlık hayatında dört devre...

Birincisi iki buçuk asır... Aşk, vecd, fetih ve hâkimiyet...

İkincisi üç asır... Kaba softa ve ham yobaz elinde sefalet ve hezimet...

Üçüncüsü bir asır... Allah'ın, Kur'an'ında “belhümadal – hayvandan aşağı” dediği cüce taklitçilere ve batı dünyasına esaret...

Ya dördüncüsü ?...

Son yarım asır!.. İşgal ordularının bile yapamayacağı bir cinayetle, madde plânında kurtarıldıktan sonra ruh plânında ebedî helâke mahkumiyet...

İşte tarihinde böyle dört devre bulunduğunu gören... Bunları, yükseltici aşk, süründürücü satıhçılık, çürütücü taklitçilik ve öldürücü küfür diye yaftalayan ve şimdi, evet şimdi...

Beşinci devrenin kapısı önünde nur infilakı yeni bir şafak fışkırışını gözleyen bir gençlik...

Gökleri çökertecek ve son moda kurbağa diliyle bütün “dikey”leri “yatay” hale getirecek bir çılgılık kopararak “mukaddes emaneti ne yaptınız?” diye meydan yerine çıkacağı günü kollayan bir gençlik...

Dininin, dilinin, beyninin, ilminin, ırzının, evinin, kininin, kalbinin dâvacısı bir gençlik...

Halka değil, Hakk'a inanan, meclisinin duvarında “Hâkimiyet Hakk'ındır” düsturuna hasret çeken, gerçek adâleti bu inanışta bulan ve halis hürriyeti Hakk'a kölelikte bilen bir gençlik...

Bugün komik üniversitesi, hokkabaz profesörü, yalancı ders kitabı, demagog politikacısı, çıkartma kâğıdı şehri, muzahrafat kanalı sokağı, takma diş fabrikası, fuhuş albümü gazetesi, mümin zindanı mâbedi, temeli yıkık ailesi, hasılı kendisini yetiştirecek bütün cemiyet müesseselerinden aldığı zehirli tesiri üzerinden atabilecek, kendi öz talim ve terbiyesine memur vasıtalarla kadar nefsi koruyabilecek, destanlık bir meydan savaşı içinde ve bu savaşı mutlaka kazanmakla vazifeli bir gençlik...

İşte bu gençliği, bu gençliğin ilk filizlerini karşımda görüyorum. Şekillenmesi, billurlaşması için 30 küsur yıldır, devrimbazlık kodamanların viski çektiği kamyon borularla kalemime ciğerimden kan çekerek yırtındığım, paralandığım ve zindanlarda sürüdüğüm bu gençlik karşısında, uykusuz, susuz, ekmeksiz, başımı secdeye mıhlayıp bir ömür Allah'a hamd etme makâmındayım.

Genç adam! Bundan böyle senden beklediğim şudur: Tabutumu öz ellerinle musalla taşına koyarken, Anadolu kıtası büyüklüğündeki dâva taşını da gediğine koymayı unutma ve bunu tek vasiyetim bil!

Allah'ın selâmı üzerine olsun...

*Surda bir gedik açtık; mukaddes mi mukaddes!
Ey kahbe rüzgâr, artık ne yandan esersen es!..*

*Necip Fazıl Kısakürek
İzdiham Dergisi 1975*

Zamanın Şairi: Yahya Kemal Beyatı

*Yahya Kemal,
zamanın dışına
taşan bir şairdir;
geçmişin ihtişamını
geleceğe taşıyan
bir köprü,
kaybolmakta olan
bir kültürün son
büyük anlatıcısıdır.
Üsküp'te başlayıp
Paris'te şekillenen,
İstanbul'da ise
âbideleşen bir
hayat...*

FATMA TEGİRLİ

Bir medeniyetin şiirle dile gelen hatırası, bir milletin hafızasında yankılanan ses... Yahya Kemal Beyatı, sadece Türk edebiyatının değil, Türk düşünce dünyasının da âbidevi isimlerinden biridir. Onun mısralarında İstanbul, bir şehir olmaktan çıkar; ecdadın hatıralarıyla, camilerin gölgeleriyle, ezanların sesleriyle ve boğazın zarif akışıyla yaşayan bir varlığa dönüşür. Yahya Kemal, zamanın dışına taşan bir şairdir; geçmişin ihtişamını geleceğe taşıyan bir köprü, kaybolmakta olan bir kültürün son büyük anlatıcısıdır. *Üsküp'te başlayıp Paris'te şekillenen, İstanbul'da ise âbideleşen bir hayat... Siyasetten diplomasiye, edebiyattan tarihe uzanan çok katmanlı bir serüven...* Her mısrasında milletin vicdanını ve hatırasını taşıyan bu büyük şairi anlamak, sadece edebî değil, tarihî ve kültürel bir yolculuğa çıkmaktır. Bu yazı, işte tam da bu yolculuğun izini sürüyor...

Bazı insanlar vardır; doğdukları coğrafya, içine doğdukları tarih ve yetiştikleri kültürle bir olur, onların şahsında bir çağın hikâyesi dile gelir. Yahya Kemal Beyatı, işte böyle bir şahsiyetti. Sadece bir şair değil; bir medeniyetin son nağmesi, bir tarihin yaşayan vicdanı, bir milletin kaybolan hatıralarının sesi oldu.

Yahya Kemal, 2 Aralık 1884'te, Osmanlı'nın Rumeli'deki kadim şehirlerinden biri olan Üsküp'te, Ahmed Agâh adıyla dünyaya geldi. Bu şehir, onun kişiliğinin ve şiirinin harcını yoğuran ilk mekân oldu. Üsküp, hem bir Osmanlı kasabasıydı hem de Balkanlar'ın çeşitliliğini taşıyan bir kültür havzasıydı. Bu çeşitlilik, Yahya Kemal'in ilerideki şiirlerinde hissedilecek olan renkli ve zengin duyarlılığın ilk tohumlarını attı.

Annesi, Divan şairi Leskofçalı Galip'in yeğeni Nakiye Hanım, oğluna daha çocukken şiiri, estetiği ve zarâfeti öğretti. Ancak Agâh daha çok küçükken annesini veremden kaybetti. Bu ölüm, yalnızca bir çocuğun annesiz kalması değil, Yahya Kemal'in ruhunda hiç dinmeyecek bir hüznün kaynağının oluşmasıydı. Şiirlerindeki ölüm, gurbet ve hasret temalarının merkezinde, bu ilk büyük kayıp yer alacaktı. Annesiyle vedalaştığında çocuktı; ama o günden sonra, kalbi hep biraz yaşlı kaldı. Babası İbrahim Naci Bey, dönemin Üsküp Belediye Başkanıydı. Onun katılığı ve sert mizacı, Yahya Kemal'in şiirsel ruhuyla çelişiyordu. Babasının baskıcı disiplini, oğlunun iç dünyasını daha da derinleştirdi; kendi köşesine çekilen, kitaplarla soluk alıp veren bir delikanlıya dönüştü.

1897'de, on üç yaşındayken İstanbul'a geldi. Vefa'daki Mekteb-i İdadi'ye girdi. Ancak Servet-i Fünun'un büyümesine kapılıp dersleri boşlayınca okuldan uzaklaştırıldı. Ama bu uzaklaştırılış bir hayal kırıklığı değil, bir keşfe kapı aralayacaktı. O dönemde Edebiyat-ı Cedide'nin etkisinde yazmaya başladı. Fakat bir süre sonra, bu şiirlerin kendisini tatmin etmediğini, taklitten ibaret olduğunu fark etti. Gerçeği arıyordu ve bu gerçek yalnızca taklit edilemezdi; yaşanmalı, hissedilmeli ve yeniden inşa edilmeliydi. Bu arayış onu 1903 yılında Paris'e götürdü. *Henüz 19 yaşındaydı ve Fransızca bilmiyordu. Ancak öğrenmeye, görmeye, anlamaya aç bir zihinle yola çıkmıştı. İlk başlarda özel dersler aldı,* ardından Jön Türklerle tanıştı. Bu tanışıklık onu Namık Kemal'den Ziya Gökalp'e uzanan düşünsel bir mirasa bağladı. 1905'te Sorbonne Üniversitesi'nde tarih eğitimi almaya başladı. Özellikle ünlü tarihçi Albert Sorel'den çok etkilendi. Sorel'in milliyetçilik anlayışı, tarih yorumları ve medeniyet çözümlemeleri, Yahya Kemal'in zihninde yeni pencereler açtı. Fransız şiiriyle de içli dışlı oldu. Baudelaire, Mallarmé, Verlaine gibi simbolist şairlerin etkisi altına girdi. Fakat bu etkiyi yalnızca taklit ederek değil, özümseyerek, kendi şiirine tercüme ederek değerlendirdi. Mallarmé'nin "En güzel Fransızca'yı Louvre'un kapıcısı konuşur" sözü, Yahya Kemal'in dil anlayışını şekillendirdi. Şiirin dili, halkın dilinden kopmamalıydı. 1912'de İstanbul'a döndüğünde

artık hem fikir hem şiir bakımından olgunlaşmış bir entelektüeldi. Ama onu bekleyen bir başka çalkantılı dönem vardı: Balkan Savaşları, Birinci Dünya Savaşı, ardından Millî Mücadele ve Cumhuriyet'in kuruluşu... Bu dönemlerde Yahya Kemal, hem şair hem düşünür hem de aydın bir önder olarak ön plana çıktı. Darülfünun'da tarih, edebiyat ve estetik dersleri verdi. Verdiği dersler yalnızca bilgi aktarımı değil; medeniyet üzerine bir fikir inşasıydı. *Yahya Kemal'in şiiri, İstanbul'un şiiriydi. Onun kaleminde camilerin kubbeleri, ezanların sesi, denizin yakamozu, bir eski zaman sarhoşluğuyla buluşurdu. "Süleymaniye'de Bayram Sabahı", yalnız bir bayram sabahını değil, Osmanlı'nın ihtişamlı gölgesinde*

yeniden doğan bir milletin
maneviyatını anlatır.

*“Bin ath akınlarda çocuklar gibi
şendik,*

*Bin ath o gün dev gibi bir orduyu
yendik...”*

dizeleriyle tarihin derinliklerinden
bugüne bir gurur yankısı taşır.
1921’de Londra Konferansı’nda Türk
heyetinde yer aldı. Ardından Lozan’da
danışmanlık yaptı. Cumhuriyet’in
ilanıyla birlikte Varşova, Madrid ve
Lizbon Büyükelçiliklerine atandı.
Siyasete atıldı; Urfa ve İstanbul
milletvekilliği yaptı. Ancak o her
zaman kalemin, kelamın ve fikir
dünyasının adamıydı. Bürokrasi
onun içini tatmin etmedi. Ruhunun
asıl yuvası kitaplar, şiirler ve tarihî
seslerdi.

*Hayattayken şiirlerini
kitaplaştırmadı. “Şiir kitapta
eskir” diyordu. Onun şiiri zamana
karşı bir direnişti zaten; taşa,
kubbeye, musikiyle yoğrulmuş
mısralardı. Ölümünden sonra
“Kendi Gök Kubbemiz”, “Eski Şiirin
Rüzgârıyla”, “Rubailer ve Hayyam
Rubailerini Türkçe Söyleyiş” gibi
eserleri yayımlandı. Şiirlerinde
hep bir klasik zarafet, biçimsel
kusursuzluk ve anlam derinliği
vardı. Şiiri, ‘kelimelerle güzel
söyleme sanatı’ndan ibaret görmedi;
şiir onun için bir kültür inşâsıydı.
Aruz veznine sadık kaldı; çünkü
onun ruhundaki musiki, aruzun
kalıplarında yankı buluyordu.
1949 yılında hastalanmaya başladı.
Paris’te tedavi gördü, ardından
İstanbul’a döndü. 1 Kasım 1958’de
İstanbul’da vefat etti. Aşyan
Mezarlığı’na, boğaza nazır bir tepeye
defnedildi. Bu yer, onun şiirlerinde
yaşattığı İstanbul’un tam kalbinde,
ölümsüz dizeleriyle bütünleşti.
Mezar taşında, kendi kaleminden*

çıkan şu mısralar yazılıdır:
*“Rindlerin akşamı çökmüş,
yâre gitmek zamanıdır
artık...”*

Yahya Kemal Beyatlı, ne
tam anlamıyla geçmişin
bir çocuğuydu, ne de
geleceğin bir habercisi. O,
zamanın içinden geçen bir
nehir gibi, hem dünün hem
bugünün hem de yarının
şirini yazdı. Onunla
birlikte bir medeniyet
mırıldandı, İstanbul dile
geldi, millet kendi gök kubbesinin
altında yeniden kendini duydu. Ve
şimdi, her kubbeye, her eski sokakta
onun sesi hâlâ usulca yankılanıyor...

Sessiz Gemi

*Artık demir almak günü gelmişse
zamandan,
Meçhule giden bir gemi kalkar bu
limandan.*

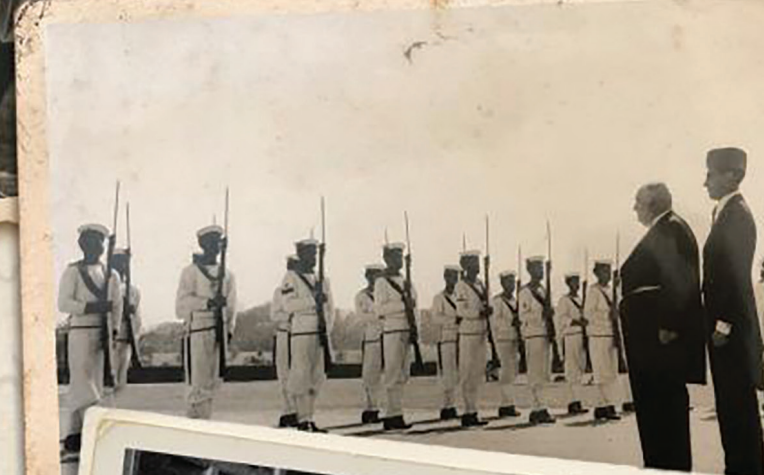
*Hiç yolcusu yokmuş gibi sessizce
ahr yol;
Sallanmaz o kalkışta ne mendil
ne de bir kol.*

*Rıhtımda kalanlar bu seyahatten
elemli,
Günlerce siyah ufka bakar
gözleri nemli.*

*Biçare gönüller.
Ne giden son gemidir bu.
Hicranlı hayatın ne de son
matemidir bu.*

*Dünyada sevilmiş ve seven
nafile bekler;
Bilmez ki, giden sevgililer
dönmeyecekler.*

*Bir çok gidenin her biri
memnun ki yerinden.
Bir çok seneler geçti; dönen
yok seferinden...*

Kadim Mirasın İzinde

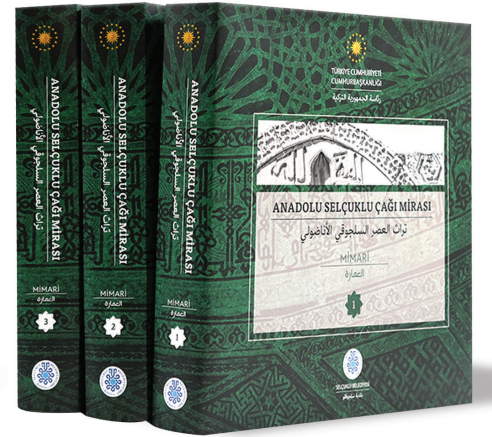
Selçuklu Belediyesi, birçok kültürel projeye öncülük etmiş ve bu projeleri desteklemiştir. Bugün, Selçuklu'yu konu alan dönem dizileri büyük ilgi görmekte, Selçuklu Devleti'ne dair yayınlar ise başvuru kaynağı olarak kabul edilmektedir. Selçuklu Belediyesi, yıllardır Türkiye Cumhuriyeti'nin en önemli kültürel projelerinin şekillendiricisidir. Belediyenin öncülüğünde gerçekleştirilen bu projeler, tarihimize ışık tutarak gelecekte yapılacak çalışmalar için sağlam bir zemin oluşturmuş ve değerli eserlerin ortaya çıkmasına katkı sağlamıştır.

ARİFE SALMAN

Anadolu Selçuklu Çağı Mirası (Mimari)

Bazı yapılar yalnızca taş, harç ve kemikten ibaret değildir. Onlar, bir milletin zamana bıraktığı suskun ama görkemli kelimelerdir. Anadolu'nun kalbinde, yüzyılların fısıltısıyla yükselen o yapılara baktığımızda; sadece kemerler, sütunlar, mihraplar değil, bir medeniyetin hikâyesi dile gelir. Bu hikâyeyi yeniden okumak, anlamak ve aktarmak adına hazırlanmış üç ciltlik bir başyapıt duruyor karşımızda: "Anadolu Selçuklu Çağı Mirası: Mimari" Toplam üç ciltten oluşan bu kapsamlı çalışma, Anadolu Selçuklu Devleti'nin Anadolu topraklarında inşa ettiği mimari eserlerin envanterini titizlikle ortaya koymaktadır. Bu eserler, sadece tarihî ve estetik değerleriyle değil, aynı zamanda dönemin toplumsal, siyasal ve kültürel yapısını yansıtan semboller olarak ele alınmıştır. Çalışma kapsamında, yapılar hem mimari üslupları hem de taşıdıkları sembolik anlamlar üzerinden değerlendirilmiştir. Her bir eser, yerinde yapılan görsel belgelerle kayıt altına alınmış, bu sayede eserlere dair kapsamlı bir görsel arşiv de oluşturulmuştur. Görseller, yalnızca mimari detayların belgelenmesini değil, aynı zamanda eserin çevresiyle kurduğu ilişkiyi de gözler önüne sermektedir. Alanında uzman akademisyenlerin katkılarıyla hazırlanan araştırma yazıları, her eserin tarihî geçmişini, mimari özelliklerini, işlevsel yönlerini ve restorasyon geçmişlerini ele almaktadır.

Bu bilimsel metinler sayesinde yalnızca fiziksel yapılar değil, bu yapıların arkasındaki düşünsel ve sanatsal yaklaşımlar da gün yüzüne çıkarılmıştır. Hazırlanan bu üç ciltlik eser, bir yönüyle Anadolu Selçuklu mimarisinin bir kimlik çalışması olarak değerlendirilebilir. Çünkü bu yapılar, sadece taş ve harçla değil, çağının ruhuyla, inançla ve estetik duyguyla yoğrulmuştur. Dolayısıyla eser, hem akademik çevrelere hem de tarih ve mimari meraklılarına yönelik bir başvuru kaynağı olmanın ötesinde, Anadolu'nun taşlara kazınmış hafızasına da ışık tutan bir bellek çalışmasıdır.

Yapım: Selçuklu Belediyesi
Yapım Yılı: 2016
Himaye: Türkiye Cumhuriyeti
Cumhurbaşkanlığı
Cilt sayısı: 3

*Türk edebiyatında
kendine özgü
yeri olan büyük
şairlerden biridir
Necip Fazıl... Türk
Edebiyatının şiir,
tiyatro, roman gibi
farklı alanlarında
başarılı eserler
vermiş bir isimdir.*

ESRA MOLLA ÇETİN

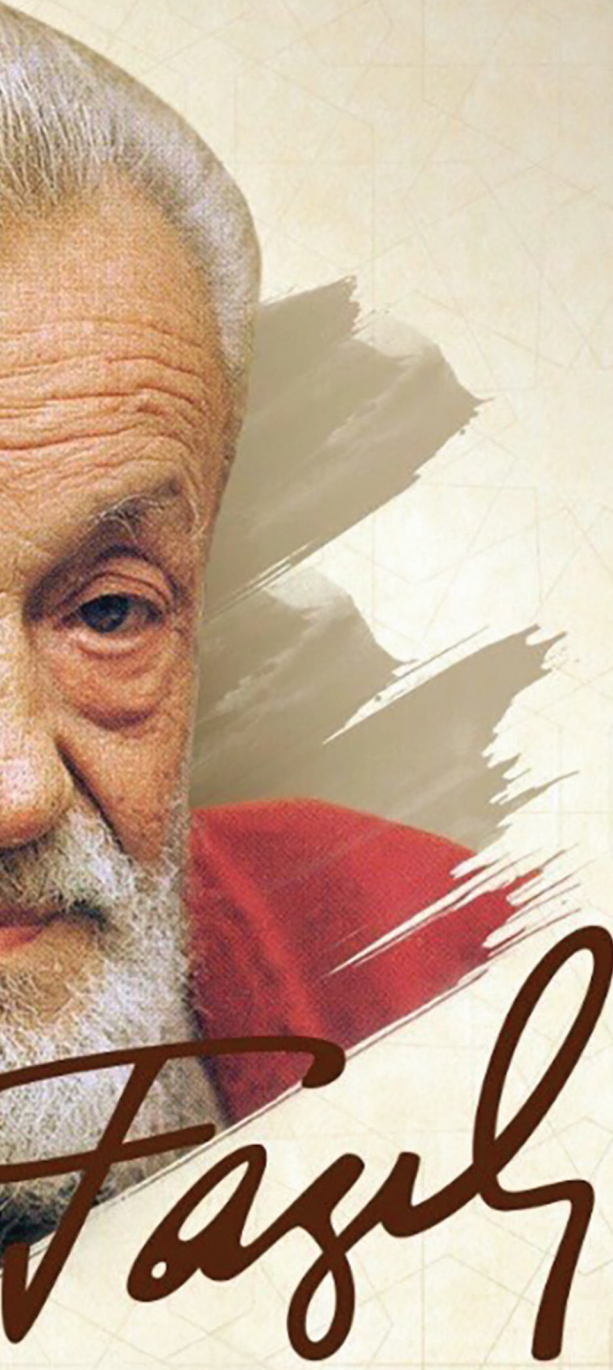
*Aynalar,
bakmayın
yüzüme dik dik;
İşte yakalandık,
kelepçelendik!
Çıktınız umulmaz
anda karşıma,
Başımın tokmağı indi
başıma.*

*Suratımda her suç
bir ayrı imza,
Benmişim kendime
en büyük ceza!
Ey dipsiz berraklık,
ulvi mahkeme!
Acı, hapsettiğin sefil gölgeme!*

Kaldırımlar şiiriyle tanıdı onu Türkiye. Henüz 24 yaşındaydı. Şair, romancı, oyun yazarı ve muhafazakâr düşünür... Hem çok tartışılan bir isim oldu hem de çok övgüyle bahsedilen. Bir kesimin en sert çıkan sesi, diğer kesimin ise en sert muhalifi. Asıl adı Ahmet Necip Fazıl Kısakürek'ti. 26 Mayıs 1904'te İstanbul'da doğdu. Babası hukukçuydu. Hâli vakti yerinde bir ailenin çocuğuydu. Veremin can aldığı yıllarda kardeşini kaybetti. Deniz Harp Okulu'nda öğrencilik yaptı. O dönemde iki üst sınıfta

Türk şiirinin ünlü ismi, gelecekte zıt kutuplarda yer alacak olan Nazım Hikmet vardı. Deniz Harp Okulu'nu bitiremedi. İstanbul Darülfünun'da Felsefe eğitimi aldı. İstanbul'un işgali sırasında annesiyle birlikte Erzurum'daki dayısının yanında kaldı. Henüz çok genç yaşta babasını da kaybetti. Necip Fazıl hayatını kendi cümleleriyle

Necip
Türk Şiirinin

min 'Üstad'ı

şöyle anlatıyor; "1904'te İstanbul'da doğdum. Terbiyemi büyükbabama borçluyum. Maraşlı Kısaküreköğlu Hilmi Efendi...İlk tahsilimi büyükbabamın dizleri dibinde ve birçok Fransız Amerikan ecnebi mekteplerde yaptım. 1916'da eski ismiyle Mekteb-i Fünun-u Bahriye-i Şahane Deniz Harp Okulu'na girdim. 1918'de İstanbul

Darülfünunu bugünkü ismiyle Üniversite Felsefe şubesi oradan da Paris Sorbonne Üniversitesi...1938'de içimi öyle bir sosyal mücâdele hamlesi kapladı ki artık çalışamaz oldum. Ve kendimi mücâdele sahasına attım. Yüksek mekteplerde hocalık, günlük gazetelerde muharrirlik, politika, şiir, sanat hepsi bir arada... 1941'de evlendim. Ve 5 çocuk sahibi oldum. Bugün en büyük çocuğum 30'unu aşmış vaziyette. Neticede hocalıkla politik mücâdele arasında bir tercih yapmam bana Muharir Vekaleti tarafından emredildi ve ondan sonra kendimi mecmua ve kitap neşriyatına hasrettim ve bugüne kadar geldim. Hayat hikâyesi dediğiniz işte bu kaba çizgilerden ibaret. Herkes bu çizgilere mâlik. Asıl hayat iç çizgilerde, ruhta..."

Ve birden bakacağım, her tarafım bitişmiş, Başım, toprak altında bir mâden gibi pişmiş. Nefesten daha ince bir ipek kumaş derim; Fosfordan daha parlak, ince uzun ellerim.

Kurtuluş Savaşı sonrası bakanlık sınavını kazanınca Fransa'da eğitim alma hakkı kazandı. Sorbonne Üniversitesi Felsefe Bölümü'ne girdi. Orada Paris'in hızlı hayatına kapıldı. Bohem bir yaşam sürdü. O günlerde kendinden şöyle bahsediyordu;

Pırıl pırıl cadde Paris kaynıyor, O genç şair, şehrin kapkara çatıları, esrarlı bacaları ve her an göz kırpan ışıkları arasında kaybolmuş bir çocuk gibi kimsesiz ve on parasız...

Kaldırımlar şiiri de Paris'in o yalnızlığında, tek başına, Paris sokaklarında Necip Fazıl'ın bir anlamda kendini anlatan dizeleri oldu.

"Kaldırımlar, çilekeş yalnızların annesi; Kaldırımlar, içimde yaşamış bir insandır. Kaldırımlar, duyulur, ses kesilince sesi; Kaldırımlar, içimde kıvrılan bir lisandır.

Aslında Necip Fazıl henüz 18 yaşındayken Yahya Kemal'in, Ahmet Haşim'in, Halide

E dip'in yazdığı Yeni Mecmua Dergisi'nde şiirler yazmaya başlamıştı. Şiirlerindeki dili çok farklıydı. Öyleki Ahmet Haşim; "Çocuk bu sesi nerede buldu sen?" diyerek ilgisini göstermişti. Darülfünun Felsefe Bölümü'nde arkadaşları arasında Ahmet Kutsi Tecer, Ahmet Hamdi Tanpınar gibi isimler vardı. Artık sanat ve edebiyat dünyasına yakındı. Yakup Kadri, Faik Rıfki, Abdülhak Hamit gibi ülkenin önde gelen yazarlarıyla aynı ortamı paylaşıyordu. Henüz 35 yaşındayken hayatı birden değişti. O yıl Nakşibendi şeyhi olan Abdülhakim Arvasi ile tanıştı. Necip Fazıl'ın islami düşünceyle buluşması yaşamını tamamen değiştirdi.

1937 yılında kendi hayatını esas alan 'Bir Adam Yaratmak' tiyatro oyununun kaleme aldı. 'Bir Adam Yaratmak' Türk edebiyatının ilk trajedisiydi. Bu oyunda başrolü Muhsin Ertuğrul oynadı. Tek bir kişi onun hayatında unutulmaz bir etki bıraktı. Annesi... 1939 yılı ise hayatının dönüm noktalarından biriydi. Şair en sevdiği ve en önemli eseri olarak kabul ettiği 'Senfoni' şiirini yazdı. Şiirin adını batılı bulduğu için daha sonra 'Çile' olarak değiştirdi. Kitabın girişinde annesinin "Senin şair olmanı ne kadar çok isterdim" sözlerine yer veriyordu.

*Yalvardım: Gösterin bilmeceme yol!
Ey yedinci kat gök, esrârını aç!
Annemin duâsı, düş de perde ol!
Bir asâ kes bana, ihtiyar ağaç!*

Dava adamı olmak istiyordu ve 1943 yılından itibaren Büyükdoğu Dergisi'ni çıkarmaya başladı. Büyükdoğu Dergisi çevresinde büyük bir örgütlenme faaliyetine girdi. Dergi henüz 30. sayısında iken kapatıldı. Devlet Güzel Sanatlar Akademisi'ndeki görevinden de uzaklaştırıldı. Eğirdir'e sürgün edildi. Bir yandan davası için sert yazılar yazıyor bir yandan da sanat adamı kimliğiyle eserler üretiyordu. Tam dokuz kez tutuklandı. Yaşamının 3 yıl 8 ayı hapislerde geçti.

**Zindan iki hece, Mehmed'im lâfta!
Baba katiliyle baban bir safta!
Bir de, geri adam, boynunda yafta...
Halimi düşünüp yanma Mehmed'im!
Kavuşmak mı?.. Belki... Daha ölmedim!**

Necip Fazıl 27 Mayıs askeri darbesinde cezaevindeydi. Hakkında istenilen ceza 101 yıldı. Hapisten çıktığında 57 kiloya düşmüştü. Yorgundu. Cezaevinden çıktığında Çetin Emeç'in teklifini kabul ederek Son Posta Gazetesi'nde yazmaya başladı.

**Sen bir devsin, yükü ağırdır devin!
Kalk ayağa, dimdik doğrul ve sevin!**

Necip Fazıl Kısakürek Cumhuriyet dönemi Türk şiirinin mistik şairiydi. Hece ölçüsünü kullandı. İlk Cumhuriyet nesli şairleri arasında en dokunaklı en etkili yazarlardan biriydi. Şiirlerine kendi rûhi bunalımlarını kuvvetli bir şekilde aksettirdi. İlk dönem şiirlerinde bireysel yalnızlık, ölüm, tabiat gibi konuları ön plana çıkardı.

**Ne hasta bekler sabahı,
Ne taze ölüyü mezar.
Ne de şeytan, bir günahı,
Seni beklediğim kadar.
Geçti istemem gelmeni,
Yokluğunda buldum seni;
Bırak vehimimde gölgeni
Gelme, artık neye yarar?**

1934'den itibaren ise tasavvufi konulara ağırlık verdi. Mistik bir anlayışla ve yer yer ideolojik söylemlerle kendine özgü bir şiir tarzı oluşturdu. Sanatının ilk evresinde yazdığı kimi şiirlerini dünya görüşünün değişimi gerekçesiyle daha sonra reddetti.

**Gece bir hendeğe düşercesine,
Birden kucağına düştüm gerçeğin.
Sanki erdim çetin bilmecesine,
Hem geçmiş zamanın, hem geleceğin.**

Necip Fazıl çok tartışıldı, çok eleştirildi. Hakkında çok fazla iddia ortaya atıldı. Bir tarafın sesi olurken diğer tarafın eleştirilerinin odağındaydı. Sevenleri tarafından 'üstad' diye bilinirdi. O ise 50 yıllık meslek hayatını manevi rahatsızlık olarak adlandırırdı. Bir devre damgasını vurmuş, sanat ve siyasetin ortasında yaşamış türk şiirinin en büyük şairlerinden biriydi.

**Mehmed'im, sevinin, başlar yüksekte!
Ölsek de sevinin, eve dönsek de!
Sanma bu tekerlek kalır tümsekte!
Yarın, elbet bizim, elbet bizimdir!
Gün doğmuş, gün batmış, ebed bizimdir!**

Kısakürek, 1983 yılının 25 Mayıs'ında hayata gözlerini yumdu. Vasiyetinin son cümlesi şöyleydi; "Beni de Allah ve Resul aşkının

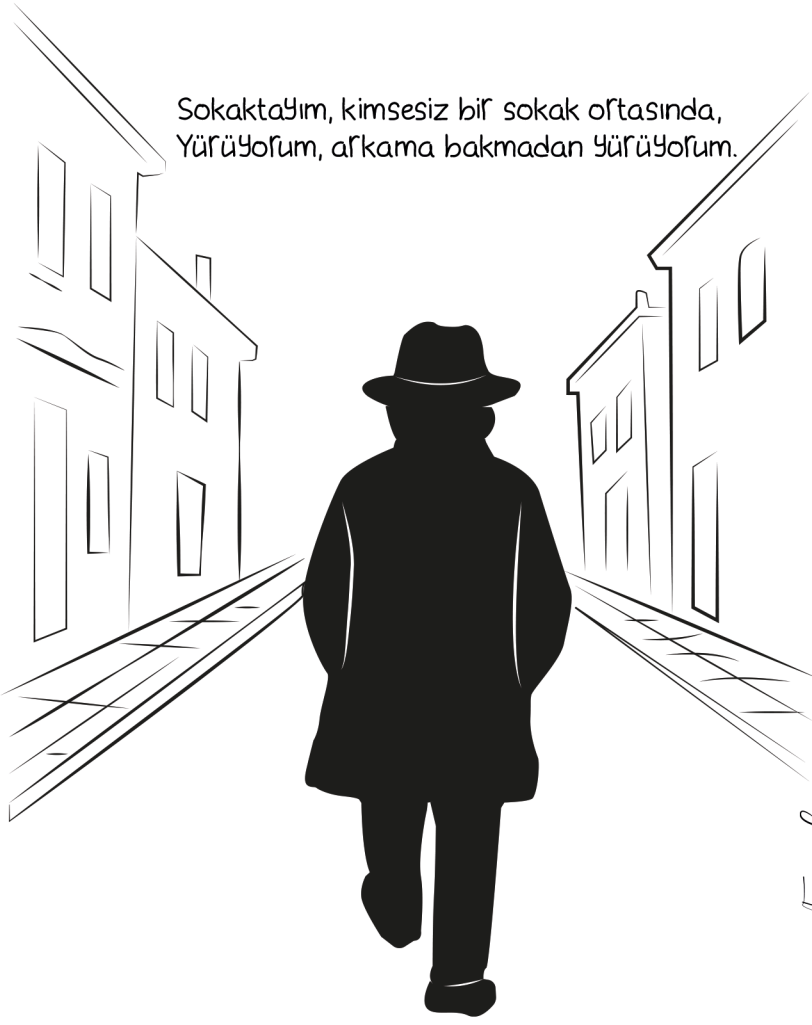
yanık bir örneği ve ardından bir takım sesler bırakmış divanesi olarak hatırlayınız. "

**Ne sabahı göreyim, ne sabah görüneyim
Gündüzler size kalsın, verin karanlıkları
Islak bir yorgan gibi, sımsıkı bürüneyim
Örtün, üstüme örtün, serin karanlıkları**

Mehmet Akif İnan, üsta Necip Fazıl Kısakürek'i şöyle anlatıyor: "Necip Fazıl Kısakürek 79 yıllık ömrüne şunları sığdırmıştır. Birçok gazetede sayılamayacak kadar bol yazı, Ağaç, büyük Doğu ve Rapor adlarıyla çıkardığı 416 sayı dergi, düzineleri aşan konferans ve hitabe, 70 ciltli bulan eser... Eserlerinin tür ve konu çeşitliliği de oldukça dikkat çekicidir; şiir, tiyatro, hikâye, roman gibi edebiyat alanlarının yanı sıra din, tasavvuf, tarih ve siyaset gibi konularda da kaleme aldığı eserler vardır. Bu çok yönlülük, onu yalnızca bir sanatçı değil, aynı zamanda derin bir düşünür ve araştırmacı olarak çıkarıyor karşımıza.

Ancak Necip Fazıl'ın en belirgin yönü, kuşkusuz şairliğidir. Şairliği, onun düşünsel derinliğini ve araştırmacı kişiliğini en iyi şekilde yansıtan özelliğidir. Necip Fazıl'ın edebiyat dünyasında yerini almasının ardında, şöhretini bir anda kazanmasının sebebi, toplumsal ve edebi beklentilere karşı duyduğu hassasiyet ve bu beklentileri yakalama yeteneğidir. O dönemde, hakkında yazılar yazan ve onu öven önemli isimler arasında Salih Zeki, Vasfi Mahir, Ahmet Hamdi Tanpınar, İlhan Berk gibi ozanlar ve düşünürler bulunuyor. Bu da onun ilk çıkışında neden bu kadar ilgi gördüğünü ve onaylandığını gösterir. Onun şiir karakteristiği, toplumsal hayatın bir yansımasıdır. Bu yönüyle, Necip Fazıl'ın şiirleri, 60 yıl boyunca toplumsal hayatın bir fotokopisi gibi adeta tarihe kaydedilmiştir. Şiirlerinde, sadece o dönemi değil, geleceği de yakalamayı başarmıştır. Bu, onun yalnızca büyük bir şair olmasından değil, aynı zamanda bir düşünür ve toplumsal değişimlerin farkında olan bir entelektüel olmasından kaynaklanmaktadır. Necip Fazıl, şiirlerinde zamanın sınırlarını aşarak, tüm insanlığa seslenmeye yönelik derin mesajlar vermiştir."

Sokaktayım, kimsesiz bir sokak ortasında,
Yürüyorum, arkama bakmadan yürüyorum.

Funda-

Kara gökler kül rengi bulutlarla kapalı,
Eylem bacasını kolluyor yıldırımlar.

Yolumun karanlığa karışan noktasında,
Sanki beni bekleyen bir hayal görüyorum.

İn cin uykuda, yalnız iki yoldaş uyanık;
Biri benim, biri de seşefi kaldırımlar.

TARİHTE BUGÜN

01

1 MAYIS 1988

KARİKATÜRİST VE TİYATRO
SANATÇISI ALTAN ERBULAK
59 YAŞINDA ÖLDÜ.

2 MAYIS 1953

ULUSLARARASI TİYATRO
ENSTİTÜSÜ TÜRKİYE MERKEZİ
KURUCULARI SEÇİLDİ.

05

5 MAYIS 1990

İLK ÖZEL TELEVİZYON KA
OLAN, MAGIC BOX ŞİRKE
STAR 1 TELEVİZYONU PRO
YAYINA BAŞLADI.

9 MAYIS 1988

BASIN MÜZESİ
İSTANBUL'DA AÇILDI.

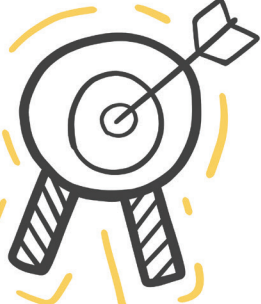

02

3 MAYIS 2012

NORVEÇLİ RESSAM EDVARD
MUNCH'UN "ÇİĞLİK" TABLOSU, NEW
YORK'TA YAPILAN MÜZAYEDEDE
REKOR FİYATLA 119 MİLYON 922 BİN
500 DOLARA ALICI BULDU.

ANALI
ETİNİN
GRAMLI

22 MAYIS 1990
MICROSOFT, WINDOWS 3.0'İ
PİYASAYA SÜRDÜ.

06

26 MAYIS 1904
TÜRK EDEBİYATÇISI NECİP FAZIL
KISAKÜREK, BUGÜN DOĞDU.

04

14 MAYIS 1984
YAŞAR KEMAL'İN "İNCE MEMED"
ROMANINI SİNEMAYA UYARLAYAN
PETER USTİNOV'UN FİLMİNİN GALASI
LONDRA'DA YAPILDI.

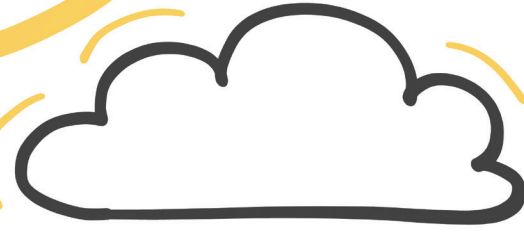
17 MAYIS 2002
HALK OZANI ÂŞIK MAHZUNİ
ŞERİF ÖLDÜ.

28 MAYIS 1986
ŞAİR EDİP CANSEVER, 58 YAŞINDA
İSTANBUL'DA VEFAT ETTİ.

31 MAYIS 1859
LONDRA'DAKİ ÜNLÜ SAAT KULESİ BİÇ
BEN'İN SAATİ İLK KEZ ÇALIŞMAYA
BAŞLADI.

03

Türk Müziğinin Usta Elleri: Tanbûrî Cemil Bey

Elinde saz, gönlünde ezgi, ruhunda tarih barındıran bu büyük isim. Müzikle sadece teknik değil, aynı zamanda duygusal bir bağ kurmuş, tamburu adeta bir yaşam biçimine dönüştürmüştür. O, sazının telini sadece sesler aracılığıyla değil, bir hikâye anlatıcısı gibi, iz bırakan her tınısıyla dile getirmiştir.

Cemil Bey'in hayatı, yalnızca bir müzikal yolculuk değil, bir dönemin ve kültürün de derin izlerini taşıyan bir serüvendir.

Cemil Bey'in doğum tarihi üzerine çeşitli görüşler olsa da, geriye dönüp baktığımızda, bu belirsizliğin, sanatçının hayatına dair her şey gibi bir nebze olsun sırrını koruyan bir yönü olduğunu söylemek mümkündür.

1871 ya da 1872 doğumlu olduğu kabul edilen Tanbûrî Cemil Bey, İstanbul'un tarihi semtlerinden Molla Gürânî'de dünyaya gelmiştir. Babası Mehmed Tefik Bey, annesi ise Zihniyâr Hanım'dır. Cemil Bey'in hayatının ilk derin kırılmasını henüz üç yaşında babasını kaybederek yaşadığını biliyoruz. Bu erken kayıp, onun ruhunda derin bir yalnızlık duygusu bırakmış, ilerleyen yıllarda bu yalnızlık, müziğine yansiyacak şekilde büyüüp derinleşmiştir. Eğitim hayatı da geleneksel çizgilerden uzakta, disiplinin sınırlarını zorlayarak şekillendi. Mahalle mektebinde başladığı eğitimine Hamidiye Ticaret Mektebi ve Mekteb-i Mülkiyye-i Şâhâne'de devam etmiş, ancak resmi eğitimden ziyade, sokaklarda, çarşılarında ve müzik halkalarında öğrendikleriyle hayatının gerçeğini bulmuştur. *Müzik sevgisi, onu gerçek öğretmeni olan sokaklara, meşk halkalarına ve sazların tınlarına yönlendirmiştir.* Tanbûrî Cemil Bey'in müzikle tanışıklığı,

onun büyüdüğü ortamda biçimlenmiştir. Klasik Türk müziğiyle iç içe geçmiş bir kültürde, onun eğitimi Fransızca dersleriyle başlamış olsa da, en derin etkileri Türk müziği üzerinde bulmuştur. Müzik hayatına ilk adımını, ağabeyi Ahmed Bey'in yönlendirmesiyle atmış, Kemânî Aleksan Ağa'dan aldığı eğitimle Batı notasını öğrenmiş ve nihayetinde tamburu ellerine almıştır. Bu enstrüman, artık Cemil Bey için sadece bir müzik aleti değil, onun duygularını, düşüncelerini, dünyasını ifade eden bir araca dönüşmüştür. On beş yaşında tanıştığı tambur, sonrasında Cemil Bey'in hayatından hiç çıkmamış, her anında onunla birlikte olmuş bir dost, bir yoldaş olmuştur. *Cemil Bey yalnızca bir tambur virtüözü değil, aynı zamanda bir besteci olarak da Türk müziğine damgasını vurmuştur.* Hem sazının hem de duygularının sesini çok iyi duyan ve birleştiren Cemil Bey, geleneksel Türk müziğini Batı müziğiyle harmanlayarak yeni bir kimlik kazandırmıştır. Müzikal ifadesi

yalnızca teknik ustalıklı sınırlı kalmayıp, her bir nota, her bir tını adeta bir iç yolculuğun izlerini taşır. Şedd-i Araban ve Ferahfezâ saz semâileri, bu yolculukların önde gelen örneklerindendir. Onun taksimleri, sadece müzikseverlerin kulaklarını değil, kalplerini de etkileyen bir derinliğe sahiptir. *Cemil Bey, müziği yalnızca icra etmenin ötesine taşımış, onun ruhunu yorumlayan ve hissettiren bir sanatçı olmuştur.* Besteleri ve yorumları, ona yalnızca bir icracı olarak değil, aynı zamanda bir sanat düşünürü olarak da saygı kazandırmıştır. Geleneksel müziğe sadık kalarak yeni bir dil oluşturmuş, müzik tarihinde kendine has bir yer edinmiştir. İleriye doğru açılan pencerelerde, sadece geçmişin melodilerine değil, geleceğin nağmelerine de kapı aralamıştır. Cemil Bey'in müziği sadece icra etmekle kalmamış, aynı zamanda bir öğretmen olarak da müziği yeni nesillere aktarmıştır. 1912'de

*Tanbûrî Cemil Bey,
taş plaklara yaptığı
taksim kayıtları,
makam, üslup ve tavır
açısından büyük önem
taşımasının yanı sıra
tek başına halka açık
konser veren ilk Türk
musikisi sanatkarı
olarak tarihe adını
yazdırdı.*

ESRA M. ÇETİN

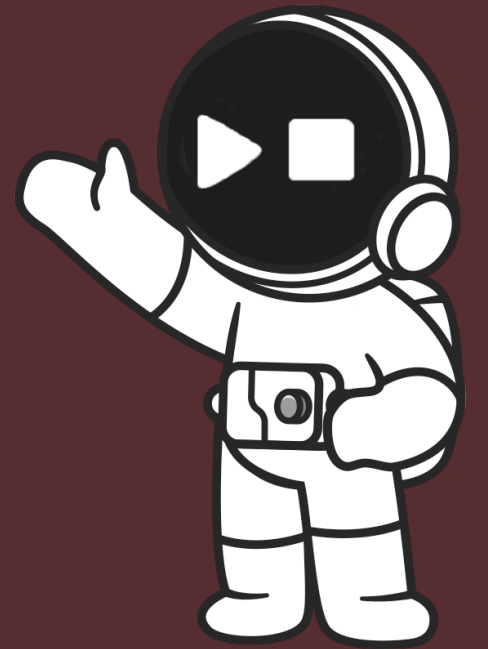
Dârülbendâ'ideki müzik bölümünde dersler vermiş, öğrencilerine hem bilgilerini hem de içsel müzik anlayışını aktarmıştır. Bu dönemde yetiştirdiği öğrenciler, sadece Türk müziğinin geleceğini değil, Cemil Bey'in müzikal mirasını da taşımışlardır. Öğrencileri arasında Refik Fersan, Fâhire Fersan ve Müzeyyen Hüznî gibi önemli isimler yer alır.

Müzik dışında yazın alanındaki katkıları da Cemil Bey'in sanatçılığına pekiştiren önemli bir diğer özelliktir. "Mûsikide Âhenk" adlı makalesi ve "Rehber-i Mûsikî" adlı nazariyat kitabı, müzik teorisi alanındaki en önemli katkılarından biridir. Bu eserler, Cemil Bey'in müzik anlayışını ve görüşlerini daha derinlemesine anlamamıza olanak tanır. Tanbûrî Cemil Bey'in mirası, sadece onun eserleriyle sınırlı değildir. Onun müziği, dinlenmesi gereken bir melodi değil, yaşanması gereken bir deneyimdir. Bir çağın değil, bir kültürün, bir geleneğin, bir halkın

özüdür. Cemil Bey, sadece sazın dilini konuşan değil, bu dili evrensel bir boyuta taşımış bir sanatçıdır. Onun müziği, günümüzde bile hala kulaklarda yankı bulur ve zamanın ötesinde bir ruh hâlinin izlerini taşır.

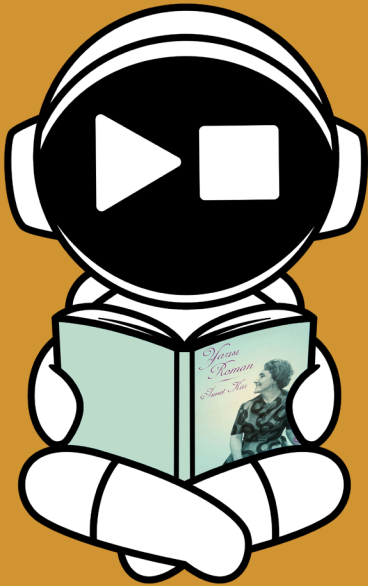
Tanbûrî Cemil Bey'in hayatı, müziği ve ardında bıraktığı miras, Türk müziğinin gelişiminde önemli bir dönüm noktasıdır. Onun sazı konuşurken, bir halkın, bir kültürün duyguları da ses bulmuş, yüzyıllara taşınmıştır. O, yalnızca bir sanatçı değil, Türk musikisinin yüzyıllar boyunca anlatacağı hikâyenin başkahramanıdır.

Tanbûrî Cemil Bey'in ardında bıraktığı şey, sadece notalar, plaklar, besteler değil; bir hissin, bir ruh hâlinin ve derin bir geleneğin zamansız yankısıdır. Onun musikisi dinlenmez, yaşanır. Tıpkı onun hayatı gibi: Sessiz ama sarsıcı, sade ama derin, gelenekle beslenmiş ama sınır tanımayan...

*Bir kalem aldı eline,
Ne fırtınalar susturdu
sesini,
Ne yalnızlıklar eksiltti
sözünü.
Çocuklara masal,
Kadınlara umut,
Hayata direniş oldu
yazdıkları.
Cumhuriyetin ışığında
büyüttü kelimelerini,
Ve her satırında
yeniden doğdu bir nesil.
İsmet Kür,
Zamana sığmayan bir
ömrün
Satırlara düşen izidir.
Keyifli okumalar...*

T.DUYGU SAÇAR

Zamanın sessizce ördüğü yolların birinde, İstanbul'un yüreğinde açan bir çiçektir İsmet Kür. Kalemnin ucu yalnızca mürekkep değil; çocukların düşlerini, gençliğin umutlarını ve memleketin yarınlarını taşıyordu satırlara. Halide İsmet Kür'dü adı, ama kalem onu bazen İsmet Ayten, bazen Zorluhan kızı diye tanıdı. Her ismin ardında başka bir yürek, başka bir ses saklıydı. Çünkü onun hikâyesi, sadece kendi hayatı değildi, bir milletin değişen yüzüydü, bir toplumun uyanan vicdanıydı. Kökleri derinlerdeydi onun; Erzurum'un sert dağlarının eteklerinde yankılanan Zorlu Han'ın torunuydu. Babası Avnullah el-Kazımî'nin kaleminden dökülen kelimelerle büyürken, annesi Ayşe Nazlı Zorluhan'ın sevgisiyle şekillendi karakteri. Osmanlı Devleti Kaptanıderyası Müşir (Mareşal) Ahmet Paşa'nın torunuydu. *Kalemikle olduğu kadar soyu ve duruşuyla da kökliydü. Ablası, sonraları ünlü bir şair ve yazar olan Halide Nusret Hanım'dı. Henüz kelimelerin büyümesini tam çözemedi, Reşat Nuri'nin, Hamdullah Suphi'nin sohbetlerinde dinleyici oldu; her kelime, gönlünde bir yıldız gibi parladı.* Kız Tatbikat Okulu'nda başlayan öğrenme serüveni, Çamlıca Ortaokulu'ndan Edirne Kız Öğretmen Okulu'na, oradan Gazi Eğitim Enstitüsü'ne kadar uzandı. Her adım, gelecekteki bir cümleyi hazırlar gibiydi. Yüreğinde taşıdığı kelimelerle öğretmen oldu; Zonguldak'ın maden kokan havasında, Bursa'nın yeşil yamaçlarında, Kars'ın bembeyaz soğuşunda çocuklara sıcak bir ışık

gibi dokundu. Her ders, bir hikâyeye dönüşüyordu onunla; her cümle, bir şiir gibi akıyordu dilinden. Çünkü o, sadece bilgi değil, hayal öğretiyordu. Ama İsmet Kür yalnızca bir öğretmen değildi. *O, sesini gökyüzüne bırakan bir radyo ustasıydı. TRT'de "Çocuk Saati"ni hazırlarken, çocukların gözlerindeki ışığı kendi kalbinde duyuyordu.* Bir masal anlatıcısı gibi değildi, adeta geleceği ilmek ilmek işleyen bir söz ustasıydı. New York'ta, Londra'da taşıdığı kelimeler; kültür, bilgi ve sevgiyle harmanlanmış bir yolculuktu. Yankı Dergisi'yle kelimelere yankı kattı; Kür Yayınevi ile nice yazara kapılar araladı. Gazetelerdeki köşelerinde çocukları, dili, eğitimi savundu. "İsmet Kür'den Sevgilerle" diye başladığı yazılar, aslında bir ülkenin geleceğine yazılmış mektuplardı. Çünkü o, çocuk edebiyatının yalnızca hayal değil; aynı zamanda hakikat olduğunu bilen nadir kalemlerden biriydi. Kitaplarındaki her cümleyle çocuklara dillerini, ülkelerini ve kendilerini sevmeyi öğretti. Masallarında gerçek vardı, kahramanlarında ise biz... İlk şiiri "Büyük Gazi" ile tanıdı onu dergiler. O çocuk kalbiyle yazdığı dizeler, yıllarca ders kitaplarında okundu, ezberlendi. Hikâyelerinde zaman bir örümcek gibi örüldü; her kelimeyle hayatın dokusu yeniden yazıldı. Dili yalın ama derin, anlatısı sade ama sarsıcıydı. Çünkü onun kalemi, süslenmiş değil; hakikati arayan bir kalem idi. Ama her edebiyatçının içinde bir yalnızlık taşır kalem. 1984'te en büyük ilhamı, ablası Halide Nusret'in ölümüyle kalbinde büyük bir boşluk açıldı. Fakat kalemine küsmedi.

: İsmet Kür

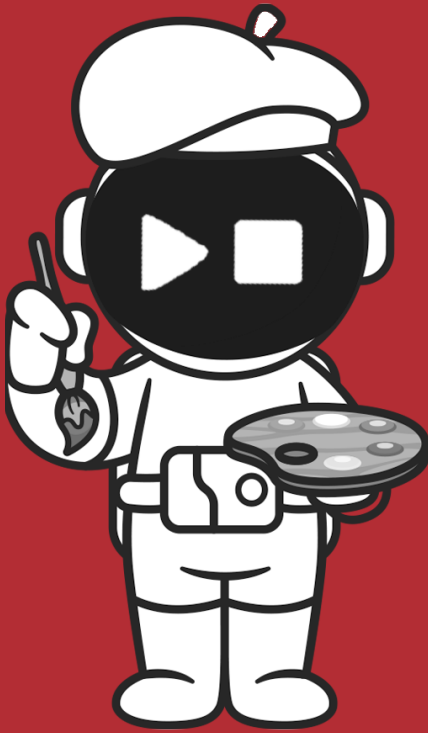

“Bence, büyük aşk, yıllardan sonra bile, sıcaklığı, güzelliği yüreğin bir köşesinde yaşayabilendir... Bu da ancak, yıpratılmamış sevdalar için mümkündür.”

Guernica: Savaşın

Picasso'nun Guernica tablosu, savaşın evrensel acısını ve insanlık tarihindeki travmaları renklerden arınmış bir dilde anlatan güçlü bir başkaldırı olarak sessizliğin içindeki çığlığı duyuruyor.

FATMA TECİRLİ

Savaşın yankısı bazen silah seslerinden değil, suskunlukla örülmüş fırça darbelerinden duyulur. Bazı acılar, tarih kitaplarında kelimelere dökülemez; onlar, sessizce bir tuvalin içine hapsolür, orada büyür ve nesiller boyunca konuşmaya devam eder. *Pablo Picasso'nun 1937'de çizdiği Guernica, işte böyle bir sessizliğin çığlığıdır.* Renklerin terk ettiği, sadece siyahın, beyazın ve grinin kaldığı bir evrende; bir annenin haykırışı, bir atın can çekişmesi, bir boğanın direnciyle insanlık yüzleşir. Guernica, yalnızca bir kasabanın değil, tüm insanlığın içine

sinmiş vahşeti gözler önüne serer. Bu eser, savaşın soğuk yüzünü saklamaz; aksine, onu yüzümüze tokat gibi çarpar. Her figür, her çizgi, her boşluk... Yaşanmış bir acının susmayan hatırasıdır. *Savaşın dili yoktur. Ne bir cümleyle anlatılabilir ne de tek bir çığlıkla tarif edilebilir.* Ancak bazı sanat eserleri, kelimelerin tükendiği noktada başlar; ruhun en derin çırpınımlarını bir tuvale aktarır. Picasso'nun Guernica'sı, işte tam da böylesine bir çığlıktır. İnsanlığın karanlık yüzüne tutulmuş dev bir aynadır. Guernica'nın doğuşu, 1937 yılında, İspanya İç Savaşı sırasında meydana gelen gerçek

Savaşın Sessiz Çığlığı

bir trajediden ilham alır. Guernica kasabası, Bask bölgesindeki küçük ve sakin bir yerken, 26 Nisan 1937'de Nazi uçaklarının gerçekleştirdiği korkunç bir saldırıya uğrar. Bu saldırıda kasaba haritadan silinirken, geriye masum sivillerin can verdiği bir manzara kalır. Bu, savaşın cephedeki askerlerin ötesine geçip, savunmasız kadınları, çocukları ve yaşlıları hedef alması anlamına gelir. Ve işte bu acı, Paris'te yaşayan Picasso'nun kalemile fırçası arasında, evrensel bir tepkimeye dönüşür. *Guernica'nın özgünlüğü, renklerin kullanılmamasıdır. Picasso, duygularını*

sadece siyah, beyaz ve gri tonlarıyla ifade etmiştir. Bu renk eksikliği, savaşın boyutlarını yansıtmaktadır. Renkler, yaşamın dinamizmini ve çeşitliliğini simgelerken, siyah ve beyazın soğuk tonları acının katı, tekdüze ve evrensel halini temsil eder. *Picasso, savaşın bir trajediye dönüşen bozulmuş evrenini sadece bu iki renkle betimleyerek, korkunç bir anlam derinliği oluşturur.*

Tablodaki her figür, acının farklı bir boyutunu yansıtır. Resmin ortasında bulunan devasa boğa figürü, halkın direncini ve kör şiddeti simgeler. Fakat aynı zamanda, halkın savunmasızlığını ve buna karşı gösterdiği çaresiz direnişi de barındırır. Boğa, tarih boyunca İspanya'nın kültürel simgelerinden biri olmuştur, ancak Picasso'nun tablosunda bu geleneksel figür artık ölümün ve yıkımın bir simgesi olarak yerini alır. Bir diğer güçlü figür, kalbinden mızrakla vurulmuş at, insanlığın paramparça olmuş vicdanına işaret eder. At, hem İspanyol kültüründe hem de insanlık tarihinde önemli bir figürdür, ancak burada ölümün ve yıkımın, masumiyetin kurbanı olanların sembolü haline gelir. *Tablonun üst kısmındaki ampul, bir göz gibi her şeyi izler. Bu figür, belki Tanrı'nın ya da evrensel adaletin sustuğu anları simgeler.* Ancak daha geniş bir yorumla, modern dünyanın olup biteni sadece izleyen, hiçbir şeye müdahale etmeyen yapay aydınlığını da simgeliyor olabilir. Ampul, acıyı ve dehşeti izlerken, hiçbir tepki göstermez. Bu sessizlik, insanın içindeki körleşmeyi ve acıya alışmayı sembolize eder. *Picasso, Guernica'yı sadece bir trajediyi belgelemek amacıyla yapmamıştır. Eser, insanlığa unutulmaması gereken bir şeyi*

hatırlatmak için yapılmıştır: Acı sadece sayıdan ibaret değildir.

Savaş, yalnızca cephedeki düşmanla değil, masumların kalbinde de yaşar. Guernica, zaferin değil, yok oluşun, kahramanların değil, kurbanların resmidir. Buradaki kurbanlar, sadece savaşın acımasız yüzüne maruz kalan insanlar değildir; aynı zamanda tüm insani değerlerin kaybına uğramış bir toplumu da temsil eder.

Bugün Guernica'ya baktığımızda sadece bir dönemin değil, tüm savaşların ortak acısını görürüz. Her figür, her çizgi, her boşluk, savaşın yıkıcı etkilerini, insanın içindeki çatlakları ve vicdanının parçalanışını yansıtır. Guernica, yalnızca bir İspanyol kasabasının dramını değil, bütün savaşların evrensel hikâyesini anlatır. Bu tablo, savaşın, insanlık tarihinde hiç değişmeyen, her zaman aynı şekilde tekrarlanan bir trajedi olduğunu gözler önüne serer.

Picasso'nun Guernica'sı, sadece bir sanat eseri değil, aynı zamanda bir direniştir. O, tarihin derinliklerinden yükselen bir ses, fırça darbeleriyle yazılmış bir çığlıktır. Picasso'nun fırçası, hem savaşın acısını hem de insanlığın bu acıya karşı duyduğu körleşmiş duyarsızlığını yansıtır. Resmin her detayında, insanlık tarihindeki her bir savaşın yankılarını ve onların insan ruhunda bıraktığı derin izleri bulmak mümkündür.

Guernica, savaşa, acıya ve insanın unuttuğu değerlerine karşı bir direniştir, bir hatırlatmadır. Picasso, bu eseri çizerken, bizlere bir ders vermek istemiştir: Unutma. Gördüğünü hatırla. Savaşın kaybedeni her zaman masumlar olur. Acıyı izlemeye devam etmek, ona alışmak, hiçbir zaman kabul edilemez. Guernica, bu noktada zamanlar üstü bir hatırlatma olarak tüm insanlığa seslenir: *Sessiz kalma. Gördüğünü unutma. Acıya alışma...*

Unutulan Coğrafyaların Hafızası: İslam Düşünce Atlası

M

odern zamanlarda düşünce tarihinin haritası çizilirken, büyük bir coğrafya, bir medeniyet havzası ve onun

asırlar süren entelektüel birikimi adeta “yok hükmünde” sayıldı. Oryantalist bakış açısının şekillendirdiği Avrupa merkezli tarih anlayışı, İslam düşünce geleneğini ya görmezden geldi ya da onu kendi sınırları içinde işlevsiz bir biçimde tanımlamaya çalıştı. Ancak bu dar çerçeve artık sarsılıyor.

Konya Büyükşehir Belediyesi tarafından hayata geçirilen İslam Düşünce Atlası, hem bu çarpık mirasla hesaplaşma cesareti taşıyor hem de zengin bir zihinsel coğrafyayı yeniden inşa ediyor. Bu çalışma, yalnızca bir harita değil; aynı zamanda bir hafıza, bir davet ve bir düzeltmedir. Düşünce tarihini şekillendiren oryantalist dönemlendirme anlayışının bilimsel temellerden yoksun olduğu gerçeğini gözler önüne seriyor. Bu yaklaşımların sadece “tarih hırsızlığı” değil, aynı zamanda “coğrafya hırsızlığı” anlamına geldiği açıkça vurgulanıyor. Çünkü neredeyse bin yıl boyunca küre ölçeğinde düşünsel üretimin merkezi konumunda bulunan Dârü'l-İslâm, bu tarih yazımında sistematik

biçimde dışarda bırakıldı.

Oysa Buhara'dan Semerkand'a, Herat'tan Konya'ya, Sivas'tan Mağrip'e, Sind-Hind'ten Mâverunnehir'e kadar uzanan bir entelektüel hattın insanlık tarihine sunduğu katkı göz ardı edilemez. İslam Düşünce Atlası, işte bu merkezleri yeniden düşünce tarihinin sahnesine taşıyor. *İslam düşüncesinin sadece felsefi birikimini değil, kelâm, tasavvuf, mantık, bilim ve edebiyatla iç içe geçen çok katmanlı yapısını da ele alıyor.*

Atlas'ın en önemli yönlerinden biri de, İslam düşünce tarihini kendi iç dinamikleriyle, sürekliliğini ve dönüşümünü göz ardı etmeden yazmasıdır. Objektif, dinamik ve içeriden bir perspektifle yapılan bu yeniden yazım çabası, bir medeniyetin kendine ait hafızasını onarma çabasının da bir parçasıdır. Bu büyük mirasın yeniden hatırlanması ve yazılması, sadece İslam dünyası için değil, evrensel düşünce tarihi açısından da büyük bir kazançtır. *Konya Büyükşehir Belediyesi'nin öncülüğünde hazırlanan İslam Düşünce Atlası, sessizliğe gömülen coğrafyaların sesini duyurmakla kalmıyor; aynı zamanda çağdaş düşünceye yön verecek zengin bir geçmişi de bugüne taşıyor.*

Konya Büyükşehir Belediyesi Kültür A.Ş., kültür, sanat ve turizm alanındaki hizmet ve ürünleri halkla buluşturmak amacıyla kurulmuştur. Konya'nın tarihi, kültürel ve manevi mirasını korumayı, tanıtmayı ve bu değerleri ulusal ve uluslararası düzeyde görünür kılmayı hedeflemektedir. Kültür A.Ş., Konya'ya kültür ve sanatın önemli merkezlerinden biri hâline getirme vizyonuyla, hem yurt içinde hem de yurt dışında tanıtım faaliyetlerine aralıksız devam etmektedir.

DİLEK GÜN

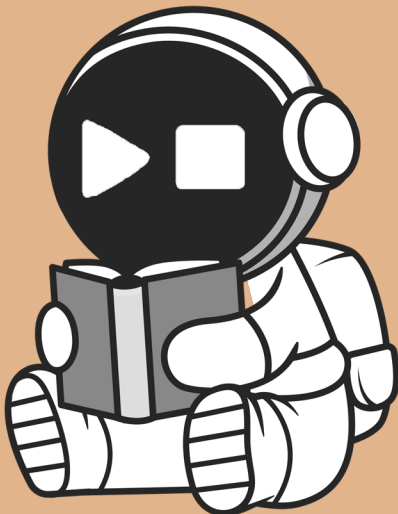

Yayınevi: Konya Büyükşehir Belediyesi Kültür A.Ş. Yayınları
Yapım Yılı: 2022
Cilt sayısı: 6

Kuzgunkara: İçsel Dünyanın Derinliklerine Yolculuk

Türk edebiyatının önemli yazarlarından Turan Dağlı'nın 2014 yılında Koyu Kitap yayınevi tarafından yayımlanan bir romanıdır. "Ve Bir Romanın Savunusu" alt başlığıyla sunulan bu eser, çok katmanlı yapısı ve derin anlatımıyla dikkat çekmektedir.

ARİFE SALMAN

Kuzgunkara, Türk edebiyatının önemli yazarlarından Turan Dağlı'nın 2014 yılında Koyu Kitap yayınevi tarafından yayımlanan bir romanıdır. "Ve Bir Romanın Savunusu" alt başlığıyla sunulan bu eser, çok katmanlı yapısı ve derin anlatımıyla dikkat çeker. Kuzgunkara, yalnızca bir edebi eser olmanın ötesine geçer ve okura, insanın varoluşsal sorgulamalarını ve içsel dünyasını keşfetme fırsatı sunar.

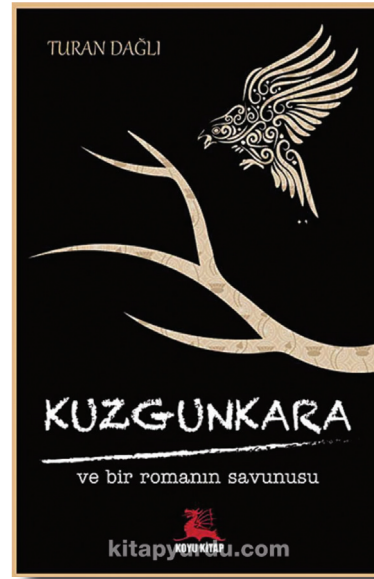
Roman, insanın içsel dünyasına, varoluşsal sorgulamalarına ve bireysel mücadelelerine odaklanır. Dağlı, karakterlerin içsel çatışmalarını ve toplumla olan ilişkilerini derinlemesine işlerken, okuru insan ruhunun çeşitli yönleriyle tanıştırır. Kitap, altı farklı mektubun bir araya getirilmesiyle yapılandırılmıştır. Her bir mektup, farklı kişilerden gelen yazılı ifadelerle, romanın merkezindeki hikâyeyi farklı açılardan ele alır. Bu yapı, eserin çok katmanlı yapısına ve anlamına katkı sağlar. Okur, her bir mektup aracılığıyla farklı bakış açılarıyla karşılaşır ve romanın ana temasını daha derin bir şekilde kavrar. Kuzgunkara'nın temel teması, insanın iç dünyasında yaşadığı çatışmalar, dış dünyayla kurduğu ilişkiler ve varoluşsal bir yolculuk etrafında şekillenir. Dağlı, insanın zamanla

yüzleşen kişisel evrimini ve kimlik arayışını keşfeder. Toplumsal yapı, bireysel varoluş ve bu varoluşu şekillendiren dışsal baskılar, eserin temel taşlarını oluşturur. Roman, bireyin kimlik arayışını ve toplumsal baskılar karşısında yaşadığı mücadeleyi ele alırken, okuru farklı düşünce dünyalarına davet eder. Turan Dağlı, çağdaş Türk edebiyatının önemli isimlerinden biridir ve eserlerinde sıklıkla

insanın içsel dünyasını, toplumsal yapıyı ve bireysel varoluşu sorgular. Yazın hayatına şiirle başlamış olsa da roman ve deneme türlerinde de önemli eserler vermiştir. Dağlı, edebiyat eleştirmeni ve denemeci olarak da tanınır ve eserlerinde dilin olanaklarını zorlayarak okurlarına farklı düşünme biçimleri sunar. Onun yazarlık tarzı, okuyucularını yalnızca anlatılan hikâyeye değil, aynı zamanda anlatma

biçimindeki özgünlüğe de çeker.

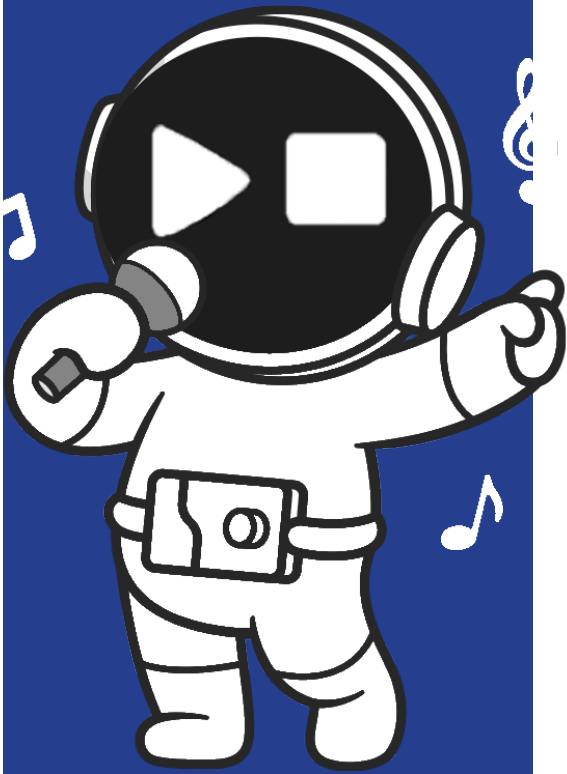
Kuzgunkara, Türk edebiyatında derinlikli ve düşündürücü eser arayan okurlar için önemli bir başvuru kaynağıdır. Eser, yalnızca bir anlatı değil, aynı zamanda bir edebi deneyim sunar. Çok katmanlı yapısı ve derin anlatımı, okurun iç dünyasını da derinlemesine sorgulamasını sağlar. Dağlı'nın bu eseri, insanın varoluşunu ve kimliğini keşfetme yolculuğuna çıkmak isteyen her okur için bir başvuru kaynağı olabilecek niteliktedir.

*Bir şarkı,
unutulmuş
bir trajediyi
hatırlatabilir mi?*

*Bir melodi, bir
halkın acısını ve
direnişini dünyaya
duyurabilir mi?*

HİLAL GÜRSOY

Ukraynalı şarkıcı ve söz yazarı Jamala'nın 2016 Eurovision Şarkı Yarışması'nda birincilik kazanan "1944" adlı eseri, yalnızca bir yarışma parçası değil; insanlık tarihinin karanlık sayfalarından birine yakılmış bir ağıttır. Şarkı, Sovyetler Birliği'nin 1944 yılında Kırım Tatarlarına karşı gerçekleştirdiği sürgün ve soykırımı konu alır. Jamala, bu eser aracılığıyla hem kendi ailesinin acılarını hem de halkının yıllarca bastırılmış hafızasını dünyaya duyurur.

1983 doğumlu olan Jamala'nın asıl adı Susana Jamaladynova'dır. Kırım Tatar kökenli bir ailenin çocuğu olan sanatçı, bu mirası müziğine taşıyarak kimliğini ve tarihini sanatla bütünleştirir. "1944" şarkısının sözlerini, doğrudan büyükannesinin yaşadığı sürgün travmasından ilham alır. Büyükannesi bu trajediden sağ kurtulmuş ve yaşadıklarını ailesine aktarmıştır.

Jamala'nın şarkısı, yalnızca bireysel bir hikâyeye değil; tüm bir halkın yaşadığı travmaya ışık tutar. "1944", Ukrayna'nın ötesinde dünya çapında dinleyicileri bu tarihî gerçeklikle yüzleştirir. Jamala, hem kişisel hem de kolektif belleği sahneye taşıyarak derin bir duygusal ve toplumsal mesaj verir. Şarkının sözleri, geçmişin derin yaralarını dile getirir. Özellikle şu dize:

*"Yabancılar geliyor, evine geliyorlar
Hepinizi öldürüyorlar ve diyorlar ki,
'Biz suçlu değiliz, suçlu değiliz'"*
(When strangers are coming,
they come to your house
They kill you all and say,
'We're not guilty, not guilty')

Bu acının boyutunu çarpıcı biçimde ortaya koyar. Savaş, sürgün ve yok olma tehdidinin insan ruhunda açtığı yaralar, Jamala'nın yorumunda evrensel bir dile dönüşür. Müzikal yapısıyla da dikkat çeken "1944", geleneksel Kırım Tatar melodileriyle modern unsurları bir araya getirerek geçmiş ile bugünü buluşturur. Bu yönüyle şarkı, kültürel bir anlatının ötesine geçerek

1944: Tan

evrensel bir sanat eserine dönüşür.

*"Bir halk toprağından koparıldığında
sadece evini mi kaybeder, yoksa kimliğini ve
geleceğini de mi?"*

18 Mayıs 1944'te Sovyetler Birliği, II. Dünya Savaşı'nın sonlarına doğru, Kırım Tatarlarını "Nazi işbirlikçisi" oldukları gerekçesiyle Orta Asya'nın uzak bölgelerine sürgün eder. Yaklaşık 200.000 kişi bu süreçte hayatını kaybeder. Sürgün, yalnızca

Tarihsel Bir Acının Melodisi

fiziksel bir yıkım değil; kültürel ve psikolojik bir felakettir. Kırım Tatarlarının kimliği silinmeye çalışılmış, hafızaları tahrip edilmiştir. Sovyet yönetimi, sürgüne uğrattığı halkların izlerini silmeyi hedeflemiştir. Bu, Kırım Tatarları için sadece yerlerinden edilmek değil, aynı zamanda köklerinden ve kültürlerinden koparılmak anlamına gelir. Jamala'nın şarkısı,

bu unutulmaya yüz tutmuş tarihsel gerçekliğe güçlü bir hatırlatmadır. "1944", sadece bir bireyin değil, tüm Kırım Tatarlarının geçmişinin hâlâ canlı olduğunu dünyaya duyurur. Jamala'nın sesiyle yankılanan bu eser, sürgünle yok olmaya yüz tutan bir halkın kültürünü korumaya yönelik bir çağrıdır. Şarkı, geçmişin acılarını unutturmamayı ve tarihsel yüzleşmenin gerekliliğini vurgular.

Jamala'nın yorumu, sürgün edilmiş halkların ortak acısını ve direnme gücünü evrensel bir ağıta dönüştürür. "1944", tüm insanlık için bir hatırlatmadır: Geçmişin acıları, geleceği şekillendirir. Unutmak bir seçenek değil; hatırlamak, kimliğin ve direnişin temelidir.

1944

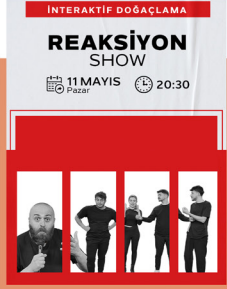
*Yabancılar geldiği zaman
Evlerinize girdiler
Hepinizi öldürüp diyecekler ki
Biz suçlu değiliz
Suçlusu değiliz
Aklımız nerede sizin?
İnsanlık ağlıyor
Kendinizi tanrı sanıyorsunuz
Ama herkes ölür
Ruhuma zarar vermeyin
Ruhlarımıza
Yaşlığımıza toyalmadım
Gençliğime doyamadım
Men bu yerde yaşalmadım
Ben bu yerde yaşayamadım
Bir gelecek inşa edebilirdik
İnsanların özgür olduğu
Sevmek ve yaşamak için
En mutlu zamanımızı
Bizim zamanımızı
Kalbiniz nerede
Ayağa kalk insanlık
Kendinizi tanrı sanıyorsunuz
Ama herkes ölür
Ruhuma zarar vermeyin
Ruhlarımıza
Yaşlığımıza toyalmadım
Gençliğime doyamadım
Men bu yerde yaşalmadım
Ben bu yerde yaşayamadım
Vatanıma toyalmadım
Vatanıma doyamadım*

ASTRO SAHNE SANATLARI

Astro Sahne
Sanatları

← Prometheus'un Ev Hali
Tiyatro **06**
MAYIS
20:30

← Reaksiyon Show
İnteraktif Doğaçlama **11**
MAYIS
20:30

← Afife Jale
Tiyatro Oyunu **19**
MAYIS
20:30

← Ritim Atölyesi **23**
MAYIS
20:30

← Biz Biriz
Halk Müziği Topluluğu
Solo Konser **24**
Mayıs
20:30

Kendi yazılarınızı dergimizde görmek ister misiniz? Kültür Sanat ve Edebiyat içerikli yazılarınızı iletisim@muvvakitdergisi.com adresine bekliyoruz.

